

БЕЛАРУСЫ Ў СВЕЦЕ

ІНФАРМАЦЫЙНЫ БЮЛЕТЭНЬ

У НУМАРЫ:

У ТАЛІНЕ БУДЗЕ БЕЛАРУСКАЯ НЯДЗЕЛЬНАЯ ШКОЛА

Атрыманы дазвол на адкрыццё беларускай нядзельнай школы ў Таліне за подпісам Міністра адукацыі Эстоніі. Пра гэта паведаміў ініцыятар стварэння школы і яе будучы выкладчык Дзмітры Панфіленка.

Працяг на стар. 4

“СУСТРЭЧНЫ РУХ” БЕЛАРУСКІХ І РУСКІХ МУЗЫКАЎ

Маладзёжная музычная акцыя “Сустрэчны рух” адбылася 24 лістапада ў Яраслаўлі ў межах года культуры Беларусі ў Расіі.

Працяг на стар. 4

ЯК ЦЮМЕНСКІЯ ШКОЛЬNIКІ БЕЛАРУСЬ АДКРЫВАЛІ

У Цюмені праішло мерапрыемства “Я, ты, ён, яна, разам - цэляя краіна”, арганізаванае супрацоўнікамі аддзела беларускай культуры Палаца культуры “Будаўнік” сумесна з супрацоўнікамі абласной дзіцячай бібліятэкі.

Працяг на стар. 5

У ЛОНДАНЕ АДНАВІЛІ НАДМАГІЛЬНЫ ПОМНІК ЛЯВОНУ РЫДЛЕЎСКАМУ

Адкрыццё адноўленага помніка адбылося 27 лістапада на могілках Гэмпстэд у Лондане.

Працяг на стар. 7

Павел Латушка паабяцаў, што падтрымка беларусаў замежжа будзе ўзмацняцца

Згуртаванне беларусаў свету “Бацькаўшчына” адзначыла 20-гадовы юбілей у Рэспубліканскім цэнтры нацыянальных культур. На святочную вечарыну 26 лістапада сабраліся сябры Згуртавання, пісьменнікі, грамадскія дзеячы Беларусі, прадстаўнікі амбасадаў і міністэрстваў, беларусы з Украіны, Польшчы, Расіі, Эстоніі, Літвы.

Распачала імпрэзу кіраўнік Згуртавання “Бацькаўшчына” Алена Макоўская. У сваёй прамове яна адзначыла асноўныя дасягненні “Бацькаўшчыны” і выказала падзяку тым, хто ў розныя гады стаяў на чале Згуртавання - Васілю Быкову, першаму прэзідэнту “Бацькаўшчыны”, Радзіму Гарэцкаму, Анатолю Грыцкевічу, Аляксею Марачкіну,

Яўгену Лецку, Ганне Сурмач, Валерью Герасімаву, Барысу Стуку, а таксама ўсім, хто на працягу 20-ці год падтрымліваў Згуртаванне, хто працуе на яго карысць зараз. Асобную падзяку спяня Алена выказала старшыні Рады “Бацькаўшчыны”, свайму сябру і паплечніку Ніне Шыдлоўскай, без руплівай працы і падтрымкі якой сёння проста немагчыма ўяўіць сабе “Бацькаўшчыну”. Таксама Алена Макоўская выказала падзяку Міністэрству культуры Беларусі і асабіста міністру Паўлу Латушку за дапамогу з памяшканнем для правядзення вечарыны. Павел Латушка і ўзняўся на сцэну следам за Аленай Макоўскай. Міністр высока ацаніў дзейнасць Згуртавання, адзначыўшы, што фактычна “Бацькаўшчына” пра-

цягае справу Караткевіча – вучыць беларусаў шанаваць сваю зямлю і мову.

“Гэта свята ваша, але гэта і наша свята, бо нельга дзяліць беларусаў у Беларусі і ў замежжы, – адзначыў Павел Латушка. – Пад адным і тым жа небам мы нарадзіліся, па адной і той жа зямлі хадзілі, мы гаворым на адной мове, можа, гэта не заўжды беларуская мова, але мы разумеем адзін аднаго. Нас сапраўды аб'ядноўвае Бацькаўшчына”.

Падчас выступлення Павел Латушка паабяцаў, што ў далейшым падтрымка беларусаў замежжа будзе ўзмацняцца. Ён адзначыў, што ў наступным годзе будзе прынятая праграма “Беларусы ў свеце”, плануецца правядзенне фестывалю беларусаў замежжа, будзе

заснаваны Інстытут культуры Беларусі, у структуры якога прадугледжана стварэнне аддзела па пытаннях беларусаў замежжа. Таксама міністр выказаў спадзяванне, што ў найбліжэйшым часе будзе прыняты Закон аб беларусах замежжа.

Павел Латушка перадаў у падарунак “Бацькаўшчыне” перавыданне “Дзікага палівання караля Стаха” Уладзіміра Караткевіча на чатырох мовах і дыск з дакументальным фільмам “Свет Караткевіча”.

Вечарыну працягнуў прэзідэнт Згуртавання “Бацькаўшчыны” ў 1993–2001 гг., акадэмік Радзім Гарэцкі. Ён выказаў занепакоенасць станам беларускай мовы ў Беларусі, нагадаўшы, што за 10 гадоў колькасць людзей, якія карыстаюцца штодзённа беларускай мовай, зменшылася з 37 да 23%. Ідзе перадвыбарчы перыяд, і цяпер трэба асабліва ўзмоцнена праца вучыць, ад гэтага залежыць, ці будзе Беларусь беларускай, адзначыў Радзім Гарэцкі. “Нам патрэбны беларускамоўны прэзідэнт, беларускамоўны ўрад, беларускамоўны парламент”, – заявіў Радзім Гарэцкі.

Тэму беларускай мовы працягнуў і Генадзь Бураўкін, называўшы мову “адзіным паролем”, які насаб'ядноўвае, дзе б мы ні былі. Да гэтай тэмы звярталіся і Алег Трусаў, нязменны старшыня Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны, і Яўген Вапа, галоўны рэдактар “Радыё Рацыя” і тыднёвіка беларусаў Польшчы “Ніва”, старшыня Беларускага саюзу ў Польшчы. Ён сказаў, што чакае, калі ў суседний з Беласточчынай Гародні з'явіцца хоць адзін беларускі клас, хоць адна беларуская школа.

Старшыня Федэральнай нацыянальна-культурнай аўтаноміі “Беларусы Расіі” Валеры Казакоў сказаў, што часта ў Расіі сутыкаецца з пытаннем, навошта яму беларуская мова. На гэта ён адказвае: “Мова мне павінна грэць душу. Калі я прыйду да Бога, каб я мог сказаць,

хто я, адкуль я прыйшоў”. Валеры Казакоў уручыў кіраўніцтву “Бацькаўшчыны” ганаровую грамату ад ФНКА “Беларусы Расіі” ў знак таго, што “мы разам робім адну беларускую справу” і падарыў копію партрэта Сцяпана Батуры, якая захоўвалася ў Калужскім музеі у Расіі. Валеры Казакоў паведаміў, што там захоўваецца каля 60 вывезеных з Беларусі карцін, і ФНКА “Беларусы Расіі” будзе весці працу па іх вяртанні на Бацькаўшчыну.

Дырэктар Віленскага Цэнтра беларускай мовы, літаратуры і этнакультуры Лілія Плыгаўка адзначыла, што падчас усіх з'ездаў, арганізаваных “Бацькаўшчынай”, пануе атмасфера еднасці, як быццам людзі толькі ўчора развіталіся і сёння зноў сустрэліся. “На сённяшній вечарыне таксама гэтае пачуццё ёсць, і значыць, нашая праца правільная”, – сказала Лілія Плыгаўка.

Віншаванне ад Беларуска-эстонскага згуртавання зачытала Зінаіда Клыга. Яна адзначыла, што за 20 гадоў “Бацькаўшчына” з'яла шмат солі. Каб было з чаго яе запіваць, спіня Зінаіда передала ў падарунак кубак з выявай эстонскага trykalora. Напрыканцы Зінаіда Клыга заспівала надзвычай прыгожую і кранальную песню пра Еўфрасінню Полацкую, напісаную на слова беларускага паэта з Латвіі Станіслава Валодзькі.

Літаратуразнаўца Лідзія Савік распавяяла пра першыя гады дзейнасці “Бацькаўшчыны”, пра тое, як збіраліся кантакты, згадала беларускіх пісьменнікаў замежжа і выказала падзяку сучаснаму кіраўніцтву “Бацькаўшчыны”: “Вялікіх

вам поспехаў і вялікі дзякую, дарагія дзяўчата!”. У агуле вечар быў багаты на падзякі. Яны гучалі амаль ад кожнага з выступоўцаў.

Таксама ў гэты вечар са спэцыяльнай павіншавалі “Бацькаўшчыну” старшыня Беларускага добраахвотнага таварыства аховы помнікаў гісторыі і культуры Антон Астаповіч; намеснік старшыні Саюза беларускіх пісьменнікаў, рэдактар часопіса “Дзеяслу” Барыс

Пятровіч.

Івонка Сурвілла даслала для вечарыны аўдыёзварот, Старшыня Таварыства беларускай культуры ў Літве Хведар Нюнька перадаў відэавіншаванне.

Вядучыя імпрэзы - Ленід Дранько-Майсюк і Марына Яўсейчык - зачыталі віншаванні ад Ганны Сурмач (ЗША), Валерый Барташа, Іны Снарскай (Украіна), Міхаила Буланава (Казахстан), Людмілы

Урванцавай (Расія), Вячкі Целеша (Латвія). Гэта толькі невялікая частка віншаванняў, што прыйшлі на adres “Бацькаўшчыны”, зачытаць іх усе падчас вечарыны проста не было магчымасці.

Стваралі святочны настрой ды віншавалі “Бацькаўшчыну” і музыку: гурт “Стары Ольса”, Алеся Камоцкі, Зміцер Сідаровіч з юнымі артыстамі Тамашом і Адасем, цымбалістка Зінаіда

Савяцяева, Лявон Вольскі ды музыку з “Крамбамбулі”, гурт “Унія”.

Пасля імпрэзы падчас нефармальнай часткі адбываліся гутаркі з гасцямі імпрэзы, Ніна Шыдлоўская і Алена Макоўская абмяркоўвалі з прадстаўнікамі беларускіх суполак планы на далейшую супрацу.

Інфармацыйны цэнтр МГА
“ЗБС “Бацькаўшчына”
Фота Андрэя Краснова

НІНА ШЫДЛОЎСКАЯ: “ВАЖНА ВЫКАРЫСТОЎВАЦЬ БЕЛАРУСКУЮ КУЛЬТУРУ ЯК СРОДАК ЯДНАННЯ ЖЫХАРОЎ БЕЛАРУСІ НА ПАЗІТЫВЕ”

як сучасны інструмент са-
мавызначэння”, - адзначыла Ніна Шыдлоўская.

З гэтай прычыны, на яе думку, рэклама ў Беларусі павінна быць калі не цалкам беларускамоўнай, то як мінімум беларусаарыентаванай, а пры стварэнні візуальных образаў, якія ўласабляюць нашу краіну і канкрэтную беларускую прадукцыю, неабходна звязацца да нацыянальных сімвалau, образаў, герояў.

“Тады і толькі тады як унутры краіны, так і па-за яе межамі будзе прывабліваць унікальнасць нашай краіны, - адзначыла Ніна Шыдлоўская. - Калі нам не ўдасца стварыць аргументаваны, падмацаваны зместамі станоўчы імідж Беларусі, то і на міжнародным узроўні на-
ват самымі вялікімі нашымі грузавікамі і дасягненнямі сельской гаспадаркі тут не дапаможаш”.

Ніна Шыдлоўская пад-

крэсліла, што працуночы над зневінім іміджам Беларусі, трэба выкарыстоўваць вялізны патэнцыял, якім валодае дыяспара ў гаспадарча-еканамічнай, культурнай, адукатыўнай сферах.

Важная ўмова для задзейнічання гэтага патэнцыялу - паслядоўная супраца дзяржаўных органаў Беларусі з суполкамі беларускай дыяспары, замацаваная адпаведнымі заканадаўчымі актамі. Па словах Ніны Шыдлоўской, супрацу можна весці праз арганізацыю супольных публічных культурных акцый у краінах праражавання беларусаў, а таксама праз стварэнне культурных цэнтраў Беларусі за мяжой.

Аднак, як адзначыла Ніна Шыдлоўская, адначасова са стварэннем зневінія становічага іміджу важна вельмі грунтоўна працаўцаў унутры сваёй краіны і ствараць устойлівы фундамент унутры краіны.

На думку Ніны Шыдлоўской, “імідж Беларусі ў сучасным свеце павінен گрунтавацца на ідэалогіі нацыянальнага поспеху, на прадукаванні і папулярызацыі тых образаў, іміджаў, тых прыкладаў, якія адказваюць новаму памкненню да годнасці, да поспеху, да самапавагі, да нармальнага годнага жыцця”.

Даклад Ніны Шыдлоўской на форуме форума “Імідж Рэспублікі Беларусь: пазіцыянаванне і прасоўванне гароду і рэгіёна” цалкам можна прачытаць на сайце zbsb.org.

Інфармацыйны цэнтр МГА
“ЗБС “Бацькаўшчына”

ВЫЙШАЎ НОВЫ НУМАР “КНІГАНОШЫ”

Выйшаў з друку шосты нумар літаратурнага бюлетэня “Кніганошы”. Адкрывае нумар гутарка з паэтам Васілем Зуёнкам, у якой Васіль Васільевіч дзеліцца сваімі думкамі і эмоцыямі з нагоды выхаду зборніка ягоных твораў у серыі “Кнігазбор”, а таксама выказвае свой погляд на сучасную беларускую літаратуру і творчасць маладых аўтараў.

Таксама сярод цікавосцяў новага нумару - рэцензіі на збор выбраных твораў Віктара Вальтара і книгу Валянціны Аксак “Рукоўніца”, рэпартаж з літаратурнага семінара “Бязмежжа” на Белацочыні.

Традыцыйна ў нумары інфармацыйна пра навінкі беларускага кніжнага свету: Андрэй Лянкевіч “Паганства”, Міхась Андрасюк “Вуліца добраі надзеі”, Адам Глобус “Новае неба”, Генадзь Бураўкін “Лісты да запатрабавання”, Зміцер Сасноўскі “Гісторыя беларускай музычнай культуры ад старажытнасці да канца XVIII ст.” і інш.

Спамятаць бюлетэнь “Кніганошы” можна на сайце zbsb.org.

Інфармацыйны цэнтр МГА
“ЗБС “Бацькаўшчына”

“СУСТРЭЧНЫ РУХ” БЕЛАРУСКИХ і РУСКИХ МУЗЫКАЎ

Выступ “AKUTE” ў клубе “Melody”

Маладзёжная музычна акцыя “Сустрэчны рух” адбылася 24 лістапада ў Яраслаўлі ў межах года культуры Беларусі ў Расіі.

Яраслаўскі палац моладзі сабраў у гэты вечар як рускіх, так і беларускіх гледачоў. На акцыі “Сустрэчны рух” прысутнічалі старшыня Яраслаўскай рэгіянальнай грамадскай арганізацыі руска-беларускай дружбы “Сяброўства” Тамара Фадзеева і дырэктар Дома-музея максіма Багдановіча Наталля Прохарава. З Беларусі прыехала Тацця-

на Шэляговіч, якая ўзначальвае музей Максіма Багдановіча ў Мінску. У фэнаканцэртнай залы была арганізавана фотавыставка “Русь і Беларусь - сустрэчны рух”.

Пасля невялікага экспкурсу ў гісторыю ўзаемасувязі Расіі і Беларусі, у часе якога былі згаданы імёны Максіма Багдановіча, Марка Шагала, Казіміра Малевіча, арганізаторы саступілі месца музыкам. На сцэне ў гэты вечар творцы з Расіі і Беларусі танчылі брэйк-данс, арт-данс, чыталі рэп, выконвалі песні

на беларускай і рускай мовах.

Кульмінацый мерапрыемства стала выступленне сёлетняга пераможцы фестывалю “Басовішча”, беларускага гурта “AKUTE”. Стыль гурта пад агульнай харктарыстыкай “індзі” самі музыкі ўдакладняюць і вызначаюць як “дыска-дэканс”. У лютым 2010 г. паводле Ultra Music Awards 2009 AKUTE была прысуджана прэмія “Дэбют года”. AKUTE бралі ўдзел у музычных фестывалах ва Украіне, Літве, Польшчы. На яраслаўскай сцэне музыкі выканалі 10 песень не пакінуўшы раёнадушнымі нікога.

На наступны дзень, 25 лістапада, музыкі з гурта “AKUTE” бралі ўдзел у адкрыцці выставы “Геній зямлі беларускай”, прысвечанай Максіму Багдановічу. У экспазіцыі былі прадстаўлены разнастайныя матэрыялы з фондаў Літаратурнага музея Максіма Багдановіча ў Мінску: арыгінальныя матэрыялы, у тым ліку прыжыццёвые выданні паэта, ілюстрацыі да яго твораў, а таксама копіі рукапісаў, лістоў і фотаздымкаў паэта.

Увечары 25 лістапада жыхары Яраслаўля маглі яшчэ раз паслуhaць песні “AKUTE”. Гурт выступіў у клубе “Melody”.

Візіт гурта “AKUTE” ў Яраслаўль адбыўся пры падтрымцы Згуртавання беларусаў свету “Бацькаўшчына” і Федэральнай нацыянальна-культурнай аўтаноміі “Беларусы Расіі”.

Паводле sevkray.ru

НАВІНЫ

У ТАЛІНЕ БУДЗЕ БЕЛАРУСКАЯ НЯДЗЕЛЬНАЯ ШКОЛА

Атрыманы дазвол на адкрыццё беларускай нядзельнай школы ў Таліне за подпісам Міністра адукацыі Эстоніі. Пра гэта паведаміў ініцыятар стварэння школы і яе будучы выкладчык Дзмітры Панфіленка.

“У школе будзе навучацца 20 вучняў, але да адкрыцця, можа быць, знайдзем і болей, - сказаў Дзмітры Панфіленка. - Дакладную дату адкрыцця пакуль не ведаём. Яшчэ трэба з арганізацыяй, якая дзеі нам памяшканне, дамовіцца аб раскладзе працы, бо там яшчэ будуць заняткі ў татарскай і рускай школах. Пакуль рыхтуем хадайніцтва ў Міністэрства адукацыі Эстоніі на атрыманне фінансавання для школы”.

Плануецца, што ў школе будзе некалькі ўзроставых групп. “Будзем вывучаць мову, культуру, звычайі. Праводзіць святы, экспурсіі. Калі будзе тэхніка, то

глядзець фільмы,” - паведаміў Дзмітры Панфіленка.

Нагадаем, дзякуючы намаганням Дзмітрыя Панфіленкі, у адной са школ Кохтла-Ярве з верасня 2010 года дзейнічае зборны беларускі клас для вучняў 5-12 класаў. Клас працуе па адмысловы распрацаванай праграме дзве гадзіны на тыдзень, у часе якіх вучні вывучаюць беларускую мову, гісторыю і культуру. У будучым плануеца адкрыццё яшчэ аднаго беларускага класа ў Маарду.

Дзмітры Панфіленка прапануе бацькам, якія жадаюць, каб іх дзецы навучаліся ў беларускіх класах і беларускіх нядзельных школах у Таліне ці Кохтла-Ярве, дасылаць заяўкі на навучанне на электронныя адресы dzmitry@or.ee або dzima85@rambler.ru.

Інфармацыйны цэнтр
МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”

СЛАВА СЛУЦКІМ ГЕРОЯМ ПРАГУЧАЛА Ў БЕЛАСТОКУ

Беларускі нацыянальны гімн “Мы выйдзем шчыльнымі радамі” прагучаяць у Беластоку падчас адзначэння 90-ых угодкаў Слуцкага збройнага чыну. На сцэну выйшлі прафесар Алег Латышонак, які распавёў прысутным гісторыю паўстання, і бард Андрэй Мельнікаў.

Па словам настаўніка гісторыі з Гайнайкі Яўгена Янчукі, песні Андрэя Мельнікава дапоўнілі і аздобілі змест самой імпрэзы: “Калі паглядзеце на творчасць Андрэя Мельнікава, то ён закранае перадусім гістарычныя тэмы і тэмы, звязаныя з патрыятызмам. А Дзень вайсковай славы ці Дзень Слуцкага паўстання – гэта якраз гістарычна-патрыятычны падзея”.

Святкаванне ў Беластоцкім ваяводскім асяродку анімацыі культуры арганізавалі Беларуское гістарычнае таварыства і “Радыё Рацыя”.

Паводле “Радыё Рацыя”

БЕЛАРУСЫ СЕВАСТОПАЛЯ АДЗНАЧЫЛІ ДЗЕНЬ ГЕРОЯУ І ЮБІЛЕЙ “БАЦЬКАЎШЧЫНЫ”

16 лістапада, у дзень Маці Божай Вастрабрамскай, сябры Севастопальска га таварыства беларусаў імя Максіма Багдановіча здзейснілі паломніцтва ў старажытны Херсанес, адкуль князь Альгерд вывесь абраз Маці Божай Вастрабрамскай у Вільню. У саборы святога Уладзіміра ў цэнтральнай частцы іканастаса знаходзіцца вялікая ікона маці божай Вострабрамскай. Маеца надпіс, што сапраўдная ікона знаходзілася ў Херсанесе да 1365 года. Абраз Маці Божай Вастрабрамскай лічыцца апякункай Севастопальска га таварыства беларусаў імя Максіма Багдановіча “Пагоня”.

26 лістапада сябры таварыства “Пагоня” адзначылі 90-годдзе Слуцка га Збройнага Чыну. У гонар Слуцкіх паўстанцаў на мысе Гвардзейскі Севастопальскай бухты быў усталяваны бел-чырвона-белы сцяг. У сядзібе таварыства святар аўтакефальнай беларускай праваслаўнай царквы айцец Серафім адслужыў паніхіду за герояў, якія загінулі за свабоду Беларусі.

Намесніца старшыні таварыства Ганна Малахоўская-Васюніна зрабіла даклад пра Слуцкае паўстанне.

Удзельнікі пасяджэння адзначылі 80-гадовы юбілей класіка беларускай літаратуры Уладзіміра Каараткевіча. Старшыня таварыства Валер Барташ, спасылаючыся на артыкулы пісьменніка Васіля Быкава, доктара Адама Мальдзіса і іншых літаратуразнаўцаў, раскрыў нацыянальную сутнасць творчасці пісьменніка.

Прагучала інфармацыя аб 155-годдзі са дня смерці паэта Адама Міцкевіча. Чарговыя чытанні, прысвечаныя яго творчасці, адбудуцца ў снежні.

Значная частка мерапрыемства была прысвечана 20-годдзу дзейнасці Згуртавання беларусаў свету “Бацькаўшчына”. Сябры таварыства “Пагоня”, якія прымалі ўдзел у З’ездах беларусаў свету, арганізаваных “Бацькаўшчынай”, распавялі пра свае ўражанні і адзначылі актывнасць і выніковасць працы “Бацькаўшчыны”.

Было агучана віншаванне ўдзельнікамі святочнай вечарыны, прысвечанай юбілею “Бацькаўшчыны”, у Мінску і выказана ўпэўненасць у будучых пазітыўных зменах у Беларусі ў дачыненні да роднай мовы, гісторыі і культуры. Таксама падчас пасяджэння было зачытана віншаванне кіраўніцтва “Бацькаўшчыны” прадстаўнікам беларускай дыяспары.

Акрамя таго, да юбілею Згуртавання “Бацькаўшчыны” ў сядзібе Севастопальскага таварыства “Пагоня” была аформлена экспазіцый, прысвеченая дзейнасці Згуртавання.

На экспазіцыі прадстаўлены дакументы ўсіх 5-ці З’ездаў беларусаў свету, фотаздымкі, якія адлюстроўваюць дзейнасці Згуртавання “Бацькаўшчына”, кнігі з дароўнымі надпісамі. Па словах Валерыя Барташа, “асаблівую цікавасць выклікае праграма другога з’езда “Бацькаўшчыны” з подпісам першага презідэнта арганізацыі, беларускага прарока, пісьменніка Васіля Быкава”.

Паводле Валерыя Барташа

ЯК ЦЮМЕНСКІЯ ШКОЛЬНИКІ БЕЛАРУСЬ АДКРЫВАЛІ

На тэрыторыі Расійскай Федэрацыі з 14 па 25 кастрычніка праводзіўся перапіс насельніцтва. З гэтай нагоды ў Цюмені прыйшло мерапрыемства “Я, ты, ён, яна, разам – цэляя краіна”, арганізаванае супрацоўнікамі аддзела беларускай культуры Палаца культуры “Будаўнік” сумесна з супрацоўнікамі абласной дзіцячай бібліятэкі.

Гледачы атрымалі ўнікальную магчымасць пазнаёміцца з беларускай

культурай, звычаямі і традыцыямі, мовай, убачыць, што займацца традыцыйнай культурай могуць не толькі людзі старэшага пакалення, але і дзеці, і моладзь.

Вядучыя распавялі дзецям пра гісторыю беларусаў-перасяленцаў у Цюменскай вобласці, якія прыйшлі ў Сібір за зямлёй і лепшай долей у XIX ст. сваім ходам, за што і атрымалі імя “самаходы”. Многія ўпершыню

адкрылі для сябе беларускага першадрукара Францыска Скарбыну, дзякуючы макету кнігі Бібліі 1519 года, выкананаму метадыстам аддзела Людмілай Татарынцавай (арыгінал захоўваецца ў запасніках Цюменскага абласнога краязнаўчага музея). Метадыст аддзела Алеся Азаранка расказала пра беларускія ручнікі, пра значэнне кожнага ўзору, кожнага шыўка на прыкладзе ручнікоў, вышытых яе мамай-маістрыцай Н.Я. Азаранка.

Дзеці даведаліся пра тэатралізаваныя пастаноўкі, абрадавыя дзеянні, аўтарскія вечары, паданні і святы, якія праводзяцца аддзелам беларускай культуры, і атрымалі запрашэнне ўзяць у іх удзел.

Падчас імпрэзы супрацоўнікі аддзела спявалі беларускія песні і чыталі вершы на беларускай мове.

На працягу ўсяго мерапрыемства дэманстраваліся фатаграфіі з жыцця беларусаў Цюменскай вобласці, у завяршэнні быў паказаны відэаролік аб экспедыцыі ў месцы кампактнага пражывання беларусаў-самаходаў у Вікулаўскім раёне, якое праходзіла летам 2009 г., гэта адно з нешматлікіх месцаў, дзе амаль у першапачатковым выглядзе захавалася традыцыйная культура нашых продкаў-беларусаў.

Начальнік аддзела
Уладзіслаў Татарынцаў

БЕЛАРУСЫ ЭША ЎШАНАВАЛІ ПАМЯЦЬ ГЕРОЯЎ СЛУЧЧЫНЫ І ПАЭТКІ ЛАРЫСЫ ГЕНІЮШ

Урачыстыя мерапрыемствы з нагоды 90-х угодкаў Слуцкага Збройнага Чыну і 100-гадовага юбілею Ларысы Геніюш прайшлі ў беларускім асяродку штата Нью-Джэрсі 27-28 лістапада.

Святкаванне 90-х угодкаў Слуцкага Збройнага Чыну

27 лістапада прадстаўнікі Беларуска-Амерыканскага Задзіночання і мясцовай беларускай грамады ў складзе вянок да помніка палеглым змагарам за свабодную Беларусь на беларускіх могілках у Іст-Брансвіку, аддаўшы даніну павагі "Тым што змагаліся, каб жыла Беларусь". Выступіў з невялікай прамовай дырэктар Беларускага Інстытута Навукі і Мастацтва Вітаут Кіпель. Спадарыні Ганна Вайтэнка і Люда Бакуновіч распавялі пра тое, як адбывалася ў 1970-я гады закладанне помніка слуцкім змагарам у Іст-Брансвіку. Напрыканцы цырымоніі беларусы ЗША праспявалі "Спі пад кургана нам герояў".

28 лістапада ў царкве Святой Жыровіцкай Іконы Маці Божай у Гайлэнд-Парку адбылася святочная літургія, падчас якой святар Белару-

скай Аўтакефальнай Царквы айцец Зінові адслужыў урачыстую паніхіду. З дабраславення святара а 12-й гадзіне ў грамадскай зале беларускай царквы пачаліся мерапрыемствы з нагоды 90-х угодкаў Слуцкага Збройнага Чыну і 100-гадовага юбілею Ларысы Геніюш.

Выступілі з прамовамі старшыні аддзелаў БАЗА ў Нью-Джэрсі і Нью-Ёрку Юрка Азарка і Віталь Зайка. Пасля было зачытаны вітанне старшыні Рады БНР Івонкі Сурвілы з нагоды Дня Герояў. Распавёў пра слуцкіх змагароў Вітаут Кіпель. Расповед пра падзеі пачатку ХХ-га стагоддзя падрыхтаваў сябра Беларускага Моладзевага Руху Амерыкі Дзяніс Талпека. Падчас распаведу былі зачытаны цытаты з успамінаў непасрэдных удзельнікаў збройнага чыну на Случчыне Антона Сокала-Кутылоўскага, Васіля Русака, Юркі Лістапада, Лявона Рыдлеўскага, Аляксея Кабычкіна.

100-годдзе Ларысы Геніюш

Другая частка мерапрыемства была прысвечана слыннай беларускай паэт-

цы Ларысе Геніюш. Сяржук Сокалаў-Воюш з сынамі падрыхтавалі праграму, у часе якой можна было пачуць і голас самай паэткі, і песні на яе вершы – у тым ліку ў выкананні сучасных музычных творцаў.

Чыталі вершы паэткі беларускай дзяячкі Валянціна Якімович і Віталь Зайка. Пра працу над шыльдай, якую ўсталявалі ў Зельве на дому, дзе жыла паэтка, распавёў яе стваральнік, мастак Але́сь Шатэрнік.

Даследчыца Валянціна Трыгубовіч, якая прыехала з Беларусі якраз у дзень пра-

вядзення мерапрыемстваў у Нью-Джэрсі, была, як і Сяржук Сокалаў-Воюш, асабістая знаёмая з Ларысай Геніюш. Таму яе распавед быў вельмі змястоўным, эмацыйным і цёплым. Яна на працягу апошняга паўгода была сябрам арганізацыйнага камітэту па адзначэнні 100-годдзя паэткі ў Беларусі. За гэты час выдадзены новыя тамы з яе творамі – у тым ліку тымі, якія яшчэ не выдаваліся раней у друкаваным выглядзе, праведзены дзясяткі ўрачыстасцяў па ўсёй краіне.

Паводле beltom.org

ЗНОЙДЗЕНЫ ЭСКІЗ КАРЦІНЫ ВІТОЛЬДА БЯЛЫНІЦКАГА-БІРУЛІ

Сябрамі Беларускага культурна-асветніцкага цэнтра ў Познані знайдзены і выкуплены эскіз карціны "Веснавыя воды" ("Вешніе воды") Вітольда Бялыхніцкага-Бірулі. Арыгінал з 1930 года знаходзіцца ў Дзяржаўным Рускім музеі ў Санкт-Пецярбургу.

Пасля прагляду дакладных фотаздымкаў карціны супрацоўнікі гэтай установы выказалі станоўчае ўражанне пра находку і заахвоўлі прывезіць яе ў музей для мастацканаўчага і парынальнага аналізу.

Знойдзены эскіз на дзесяць сантиметраў вышэйшы і на сем сантиметраў шырэйшы за карціну, якая знаходзіцца ў Дзяржаўным Рускім музеі. Больш за тое, у адрозненне ад карціны, знаходка падпісаная тыповым для аўтара подпісам. Пра тое, што па-

латно можа быць арыгіналам, сведчыць таксама факт, што "эцюднае малярства займала істотнае месца ў творчасці В. К. Бялыхніцкага-Бірулі. Намаляваўшы за сваё жыццё мноства эцюдоў, мастак лічыў, што эцюд з'яўляецца цалкам неабходным звязком працы над карцінай-пейзажам..." (А. Вінэр, 1971).

На заднай частцы знайдзенага палотнішча знаходзіцца штамп "Разрешено для вывоза из СССР".

Рынкавая вартасць арыгінальных карцін такога памеру вагаецца ў межах 10 тыс. даляраў. У выпадку калі пачвердзіцца, што знайдзеная палатно – арыгінал, уласнікі

Знойдзены эскіз карціны "Веснавыя воды" карціны зацікаўленыя ў тым, каб яна трапіла менавіта ў Беларусь.

"Радыё Рацыя"

У ЛОНДАНЕ АДНЯВІЛІ ПОМНІК НА МАГІЛЕ ЛЯВОНА РЫДЛЕЎСКАГА

Адкрыццё адноўленага надмагільнага помніка інжынеру Лявону Рыдлеўскуму адбылося 27 лістапада на могілках Гэмпстэд у Лондане. Багаслужуб правёў айцец Сяргей Стасевіч. А пазней у Беларускім доме Згуртаван-

не беларусаў Вялікабрытаніі правяло ўрачыстае пасядженне ў памяць ваяроў Слуцкага збройнага чыну.

Лявен Рыдлеўскі быў адным з самых маладых удзельнікаў Слуцкага паўстання. У 1920 годзе яму

было толькі 17 гадоў. Пасля таго, як паўстанне было задушана, ён вучыўся ў Празе, дзе быў адным з удзельнікаў беларускага студэнцкага руху. А ў канцы 1920-х гадоў ён разам з Міколам Абрамчыкам выехаў у Францыю.

На мерапрыемстве прысутнічала старшыня Рады БНР Івонка Сурвіла.

“Я сёння прыехала ў Лондан спецыяльнна на адкрыццё помніка на ягонай магіле, — сказала сп-ня Івонка.

— Прыехала таму, што я захопленая гэтым чалавекам і памятаю яго як цудоўнага беларуса. Ён быў не толькі случчаком, але быў таксама і ў французскай рэзыстансе, змагаўся супраць фашистыстаў. Ён дзякуючы сваім знаёмствам быў здольны шматлікім памагчы беларусам. Для мяне было шчасцем прысутнічаць тутака сёння на адкрыцці помніка”.

“Радыё Свабода”

ЖЫЦЬ ДЛЯ БЕЛАРУСІ!

У апошнюю суботу лістапада ў Таварыстве Беларускай Культуры ў Літве адбылося чарговае мерапрыемства.

Пачаў старшыня таварыства Хведар Нюнька з прыемнага — днімі адзначыў свой дзень народзінаў сябра Рады Вацлаў Гульбіновіч, воіт Вільні. Потым перайшоў да навіны сумнай — 16 лістапада адышоў у іншы свет шчыры беларус, вядомы дзеяч беларускага замежжа Янка Жучка. Ён некалькі разоў прыйзджаў у ТБК, першы раз у 1997 годзе на раду БНР. Пра свайго сябра-аднадумца расказаў старшыня Хведар Нюнька.

У ТБК Літвы штогод адзначаецца Дзень Герояў — дзень, калі пачалося Слуцкае паўстанне. Гэтым разам дзень Слуцкага Збройнага Чыну супаў з датай правядзення мерапрыемства. Аб гісторыі Слуцкага Збройнага Чыну расказаў Хведар Нюнька. Ён зачытаў і віншаванне ад Прэзідэнта Рады БНР Івонкі Сурвілы.

У лістападзе споўнілася 40 гадоў з дня смерці Адольфа Клімовіча. Падчас ме-

рарыемства Крысціна Балаховіч зачытала ліст Мар'яна Пецюковіча да Зоські Верас пра інжынера Адольфа Клімовіча, які даслава ў таварыства з Рыма ягоная дачка Марыя Пецюковіч. Гэты ліст быў агуччаны ўпершыню.

27 лістапада адзначалі і 80-годдзе з дня нараджэння Уладзіміра Каракевіча. Пра ягону творчасць расказала Леакадзія Мілаш.

Таксама гэтым разам у ТБК адбылася прэзентацыя апошняй кнігі Зянона Пазняка “Цяжкі час — Працяг”, агляд зрабіла Крысціна Балаховіч. Напрыканцы імпрэзы быў паказаны відэафільм пра Слуцкі Збройны Чын.

Прыемнай навіной стала аўбвестка Хведара Нюнькі пра тое, што ў наступным годзе Таварыства запланавала дзве вандроўкі — адну ў Беларусь, на Мядзельшчыну, дзе пахаваны сябру ТБК Валера Місюк, які трагічна загінуў 2 гады таму, другую — у Калінінград. Такія пазнавальнія вандроўкі ТБК падзіць кожны год.

Паводле Леакадзіі Мілаш

НА ПАДЛЯШШЫ ПРАЙШОЙ

14-Ы ЛІТАРАТУРНЫ СЕМІНАР “БЯЗМЕЖКА”

14-ы літаратурны семінар “Бязмежка”, у якім бралі ўдзел беларускія пісьменнікі, перакладчыкі, журналісты, выдаўцы, даследчыкі з Польшчы і Беларусі, праходзіў на Падляшшы з 5 па 7 лістапада.

У межах семінара адбыліся сустэрэчы з выдаўцамі беларускай літаратуры на

Тыдзень беларускай культуры ў Ялгаве

Беларуское таварыства “Лянок” у кастрычніку арганізавала ў Ялгаве (Латвія) тыдзень беларускай культуры.

Пачаліся беларускія дні з выставы “Жыццё і творчасць ялгаўскіх беларусаў”, падчас якой жыхары і гості горада маглі пазнаёміцца з экспанатамі выставы, якую падрыхтавалі народныя майстры, сябры Ялгаўскага гарадскога і раённага беларускага таварыства “Лянок”.

У рамках свята адбылася літаратурная вечарына, прысвечаная творчасці Рыгора Барадуліна, а моладзь Ялгавы магла ўзяць удзел у інтэрактыўным конкурсе.

Тыдзень беларускай культуры ў Ялгаве завершыўся гала-канцэртам, які адбыўся 22 кастрычніка ў гарадскім доме культуры. У канцэрце бралі ўдзел артысты беларускага таварыства “Лянок”, гості з Рыгі і Беларусі.

Паводле svitanak.lv

Падляшшы, з даследчыкамі і гісторыкамі. Удзельнікі пазнаёміліся з мастацкай галерэяй імя Тамары Саланевіч у Наравіцы, наведалі Бельскі беларускі ліцэй і Беларускі музей ў Гайнавіцы.

Па словах арганізатора — рэдактара тыдніка “Ніва” Яўгена Вапы, — праграма сёлетняга мерапрыемства

Працяг на стар. 8

ВІНШАВАННІ

ВІНШАВАННЕ СЯБРАЮ ВЯЛІКАЙ РАДЫ

Маём гонар павіншаваць з Днём нараджэння сябру Вялікай Рады Згуртавання беларусаў свету “Бацькаўшчына”, якія нарадзіліся ў снежні: Радзіма Гарэцкага, Паўла Севярынца, Вячаслава Сіўчыка, Станіслава Шушкевіча (Беларусь), Надзею Дробіну (Канада), Міхася Андрасюка (Польшча).

Жадаем Вам выдатнага здароўя, доўгіх гадоў жыцця,

ця, дабрабыту, плёну ў працы, здзяйснення ўсіх вашых мараў!

Управа МГА
“ЗБС “Бацькаўшчына”

Працяг . Пачатак на стар. 7

выканана цалкам, і ужо ёсць планы на будучыню: "Здзейсніліся ўсё планы, звязаныя з выдавецкай дзеінасцю, і гэта самае галоўнае, усё, што запланавалі разам з Барысам Пятровічам у гэтым годзе, прыйшло выдатна, і я з гэтага праста цешуся. У наступным годзе хочацца яшчэ дзве-тры такія кніжкі паказаць. Плануем выдаць зборнік Міры Лукшы. Каб наступныя нумары "Дзеяслова" былі больш поўнымі нашымі беластоцкімі пісьменнікамі".

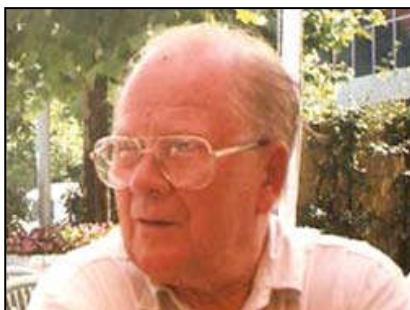
Падчас сёлетняга "Бязмежжа" былі прэзентаваныя новыя выданні як з Беларусі, так і з Падляшша, між іншым новая кніга Ганны Кандрацюк-Свярбускай "Дзядоўскае турнэ з Анатолем С.", а таксама кнігі Міхася Андрабусюка - польскамоўная "Вагон другога класа" і беларускамоўная "Вуліца Добрай Надзеі".

Таксама падчас семінара адбылася прэзентацыя часопіса перакладной літаратуры "Прайдзі Свет".

Паводле "Радыё Рацыя"

IN MEMORIAM

ЯНКА ЖУЧКА (1928-2010)

16 лістапада ў Бельгіі памёр Янка Жучка, відны прадстаўнік пасляваеннай хвалі беларускай эміграцыі на Захадзе, інжынер і журналіст.

Янка Жучка нарадзіўся 15 красавіка 1928 г. у вёсцы Лучыны Нясвіжскага павета Наваградзкага ваяводства (цяпер Клецкі раён Мінскай вобласці). Як шмат каму з ягонага пакалення, яму часта даводзілася мяніць школы. Ён скончыў 6 класаў пад Польшчай, потым яго прынялі ў пяты клас савецкай школы, падчас нямецкай акупацыі ён вучыўся ў сярэдняй тэхнічнай школе ў Клецку, дзе браў актыўны ўдзел у Саюзе беларускай моладзі, Беларускай нацыянальнай самапомачы. У 1944 ён выехаў у Нямеччыну.

У канцы 1945 паступіў у Беларускую гімназію імя Янкі Купалы ў Рэгенсбургу. Атрымаў атэстат сталасці, у 1947 здаў экзамены ў Вышэйшую тэхнічную школу ў Карлсруэ.

З прычыны немагчымасці паступлення праз абмежаваную колькасць вакансій і перадачу першынства колішнім нямецкім жаўнерам, Янка Жучка і яшчэ дзесяць маладых беларусаў вырашылі выехаць на пра-

цу у Вялікабрытанію. Там працаваў да сакавіка 1950 у вугальнай капальні. У часе заходжання ў гэтай краіне браў актыўны ўдзел у Згуртаванні беларусаў у Вялікабрытаніі.

У 1950 Янка Жучка атрымаў стыпендыю на вучобу ў Лювенскім універсітэце ў Бельгіі (у гарадку Лювен побач з Бру塞尔ем), дзе паступіў на політэхнічны факультэт і скончыў яго з дыпломам інжынера-будаўніка (1951). Падчас вучобы браў актыўны ўдзел у нацыянальным беларускім руху: быў сябрам Саюзу беларусаў Бельгіі, удзельнічаў у студэнцкіх хоры пад кіраўніцтвам кампазітара Міколы Равенскага, а таксама ў танцавальным гуртку пад кіраўніцтвам студэнткі Людмілы Рагулі.

Янка Жучка стаў спецыялістам у галіне сталёвых канструкцый еўрапейскага маштабу. У 1968-85 гг. ён працаваў у рэдакцыі міжнароднага спецыялізаванага часопісу "Acier-Stahl-Steel", прысвечанага выкарыстанню сталі ў будаўніцтве - спачатку як тэхнічны, а потым як галоўны рэдактар.

Уесь час ён быў актыўны ў жыцці беларускай дыяспары на Захадзе - як радны БНР, як сябра Саюзу беларусаў у Бельгіі, як супрацоўнік газеты "Беларус".

Паводле "Радыё Свабода"

Управа Згуртавання беларусаў свету "Бацькаўшчына" выказвае шчырыя спачуванні родным Янкі Жучкі і ўсім, хто яго ведаў, у сувязі з цяжкай стратай. Рай светлыя яго душы.

Беларусы ў свеце

№11 (105), лістапад 2010

Інфармацыйны бюлетэнь
МГА "ЗБС "Бацькаўшчына".
Распаўсюджваецца на правах
унутранай дакументацыі.

Меркаванні аўтараў могуць не супадаць з думкамі рэдакцыі.

Падрыхтоўка матэрыялаў і вёрстка - Т. Печанко
Адказныя за нумар -
Н. Шыдлоўская, А. Макоўская
Наклад 250 асобнікаў

БЕЛАРУСКІ КАЛЯНДАР ПАМЯТНЫХ ДАТ НА СНЕЖАНЬ 2010 ГОДА

5 снежня - 5 гадоў таму, у 2005-м, памёр Францішак Бартуль (1918-2005), дзеяч эміграцыі ў Вялікабрытаніі і ЗША, мецэнат, сябар Рады БНР.

6 снежня - 210 гадоў таму, у 1800-м, нарадзіўся Іосіф Ходзька (1800-1881), наукоўц-геадэзіст, падарожнік, тапограф.

6 снежня - 85 гадоў таму, у 1925-м, у Вільні выйшла газета "Сляянская Ніва" (выдавалася да 7 ліпеня 1930 г.). Выдавец Фабіян Ярэміч.

10 снежня - Сусветны дзень Дэкларацыі правоў чалавека.

10 снежня - 65 гадоў таму, у 1945-м, у Рэгенсбургу (Нямеччына) адкрылася беларуская гімназія імя Янкі Купалы (дырэктар Аляксандар Орса).

15 снежня - 435 гадоў таму, у 1575-м, каралём Рэчы Паспалітай і вялікім князем ВКЛ абраўся Стэфан Баторы (1576-1586).

20 снежня - 100 гадоў таму, у 1910-м, нарадзіўся Вітаўт Тумаш (1910-1998), грамадскі дзеяч, медык, скарыназнавец, дзеяч эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША.

20 снежня - 10 гадоў таму, у 2000-м, памёр Янка Золак (1912-2000), паэт, грамадскі дзеяч эміграцыі ў ЗША.

24 снежня - 100 гадоў таму, у 1910-м, нарадзіўся Уладзімір Сядура (Глыбінны) (1910-1995), літаратуразнавец, дзеяч эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША.

24 снежня - 90 гадоў таму, у 1920-м, у Вільні выйшаў першы нумар газеты "Наша думка" (выдавалася да 8 ліпеня 1921 г.). Рэдактар-выдавец Максім Гарэцкі.

24 снежня - 75 гадоў таму, у 1935-м, у Вільні выйшаў першы нумар газеты "Наша воля" (выдавалася да 23 жніўня 1936 г.), легальнага друкаванага выдання камуністычнай партыі Заходнія Беларусі.

25 снежня - 65 гадоў таму, у 1945-м, у Парыжы выйшаў першы нумар газеты "Беларускія навіны" (выдавалася да 28 чэрвеня 1947 г.). Рэдактар Лявон Рыдлеўскі.

25 снежня - Катяды (Божае нараджэнне) паводле Грэгорыянскага календара.

26 снежня - 70 гадоў таму, у 1940-м, пасля збіцця невядомымі памёр Балаястаў Пачокта (1884-1940), культурна-асветны і рэлігійны дзеяч.

30 снежня - 35 гадоў таму, у 1975-м, у Жупранах Ашмянскага р-на пастаўлены помníк Францішку Багушэвічу, у Кушлянах Смаргонскага р-на адкрыўся Дом-музей паэта.

Адрас рэдакцыі:

вул. Рэвалюцыйная, 15, г. Мінск 220030,
Рэспубліка Беларусь
www.zbsb.org
zbsb@tut.by

тэл./факс (+375 17) 200-70-27